

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 22769/2023
27.09.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца ДОО Огрев-Стаменковић из Зајечара, чији је пуномоћник Милица Поповић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Зајечару, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Зајечару, ради накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гжрр 274/23 од 29.03.2023. године, у седници одржаној 27.09.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гжрр 274/23 од 29.03.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару Прр1 100/2022 од 01.12.2022. године, ставом првим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде материјалне штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ неисплаћеног потраживања у поступку стечаја пред Привредним судом у Зајечару Ст 385/2010 и то 1.400.834,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09.06.2021. године па до исплате. Ставом другим изреке, тужена је обавезана да тужиоцу на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 83.750,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гжрр 274/23 од 29.03.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је пресуда Основног суда у Зајечару Прр1 100/22 од 01.12.2022. године, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд тужену обавезе да му на име имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року исплати износ неисплаћеног потраживања у поступку стечаја пред Привредним судом у Зајечару Ст 385/2010 и то: 1.400.834,00 динара, са законском затезном каматом почев од 09.06.2021. године па до исплате, као неоснован. Ставом другим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408., у вези одредбе члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/2011...18/2020) и одредбе члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23) и утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревидент у ревизији указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачке 12. Закона о парничном поступку, међутим, та битна повреда није разлог због ког ревизија може да се изјави на основу одредбе члана 407. став 1. тачка 2. истог Закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац има ненаплаћено потраживање према ДП КТК "Кожа" Зајечар, које је пословало као привредно друштво са већинским државним капиталом, а на име испоручене робе и услуга у периоду од 14.08.2009. године од 18.11.2009. године. Над ДП КТК "Кожа" Зајечар, отворен је стечајни поступак решењем Привредног суда у Зајечару Ст 385/10 од 08.07.2010. године, који је у току. Закључком Привредног суда у Зајечару тужиоцу је признато потраживање у износу од 1.400.834,00 динара које је сврстано у трећи исплатни ред и није намирено. Правноснажним решењем Привредног суда у Зајечару Р4 Ст 1462/2020 од 03.02.2021. године, усвојен је приговор предлагача (тужиоца) ради убрзавања поступка и утврђено да му је повређено право на суђење у разумном року у стечајном поступку Ст 385/10 пред Привредним судом у Зајечару, па је поступајућем судији дат налог за предузимање потребних мера ради намирења потраживања тужиоца.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца усвојио на основу одредбе члана 172. Закона о облигационим односима, члана 58. Устава Републике Србије и члана 31. став 2. Закона о заштити права на суђење у разумном року, налазећи да је тужилац претрпео материјалну штету у висини неизмиреног потраживања према стечајном дужнику, а да за предметну штету тужена сноси објективну одговорност.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиоца одбио, налазећи да је било нужно да тужилац докаже да је стечајни дужник са већинским друштвеним или државним капиталом, у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно средстава у имовини и да је, поштујући редослед исплате, тужилац могао да наплати своје потраживање да је било ефикасног и делотворног поступања суда, имајући у виду да ненамирено потраживање тужиоца представља „комерцијално“ потраживање, а не потраживање из радног односа. Пошто тужилац ту чињеницу није доказао, другостепени суд је закључио да Република Србија не може бити одговорна за наплату потраживања између привредних субјеката, јер у њеним радњама нема неправилног рада органа који за последицу има умањење имовине дужника, пошто код „комерцијалних“ потраживања постоји пословни ризик наплате.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Право на мирно уживање имовине прописано је одредбом члана 58. Устава Републике Србије и чланом 1. Протокола 1, уз Конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, тако што је гарантовано сваком физичком и правном лицу неометано уживање имовине и прописано да нико не може бити лишен своје имовине осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Закон о заштити права на суђење у разумном року ("Службени гласник РС" бр. 40/15), у одредби члана 31. прописује да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року од једне године од дана када је стекла право на правично задовољење. Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна.

На основу одредбе члана 172.став 1. Закона о облигационим односима, правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Према Закључку Грађанског одељења Врховног касационог суда, усвојеном на седници одржаној 27.09.2019. године, Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року.

У погледу извршних поверилаца који не спадају у горе наведену категорију, већ се ради о физичким или правним лицима која имају "комерцијална" потраживања, што је овде случај, нужно је утврђење узрочно-последичне везе између повреде права на суђење у разумном року и ненаплаћеног потраживања, односно да је искључиви разлог немогућности наплате потраживања неадекватно поступање суда. Дакле, тужилац је био дужан да докаже да је извршни дужник у тренутку покретања поступка за наплату имао довољно новчаних средстава у својој имовини и да је тужилац, поштујући редослед исплате, био у могућности да наплати своје потраживање да је суд ефикасно поступао и предузимао делотворне радње и циљу наплате његовог потраживања, прописане одговарајућим законом који је примењиван у поступку извршења.

Имајући у виду да се у овом случају не ради о потраживању из радног односа, већ о "комерцијалном" потраживању привредних друштава насталог у њиховом међусобном односу, те да тужилац није предлагао нити доставио доказе из којих би могло да се утврди да је он, пре покретања стечаја над стечајним дужником ДП КТК "Кожа" из Зајечара, покушавао наплату предметног потраживања, правилан је став другостепеног суда да то што је тужиоцу утврђена повреда права на суђење у разумном року у стечајном поступку који је у току против његовог стечајног дужника, није довољно за остварење права тужиоца на накнаду материјалне штете од тужене, у ситуацији када се не ради о потраживању из радног односа које је остало неизмирено у

поступку стечаја вођеним над стечајним дужником са већинским друштвеним, односно државним капиталом. Због тога се наводима ревизије тужиоца неосновано побија правилност примене материјалног права.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлуку као у изреци донео применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић